

СТРУКТУРА ПРИРОДЖЕНИХ ВАД У ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ У 1980-2000 рр. (за даними обласного дитячого патологоанатомічного бюро)

І.С.Давиденко, Ю.І.Коваль*, М.О.Соломатіна

Кафедра патологічної анатомії та судової медицини (зав. – доц. І.С.Давиденко) Буковинської державної медичної академії, *Чернівецьке обласне дитяче патологоанатомічне бюро (нач. – Ю.І.Коваль)

Природжені вади (ПВ) посідають важливе місце у структурі перинатальної та дитячої захворюваності і смертності [1-3]. У кожному регіоні України створюється свій особливий комплекс факторів, здатний вплинути на дану патологію. У Чернівецькій області вивчали частоту ПВ плодів за період 1992-1996 рр. [4], а також частоту природженого фіброеластозу ендокарда за період 1981-2000 рр. на основі патологоанатомічного матеріалу [5].

Мета дослідження. Вивчити структуру природжених вад у Чернівецькій області в динаміці за 1980-2000 рр. з урахуванням різноманітних аспектів проблеми.

Матеріал і методи. Вивчали протоколи розтинів Чернівецького обласного дитячого патологоанатомічного бюро, аналізували частоту ПВ за роками, кількість випадків серед мешканців міста і села з врахуванням віку і статі померлих. Перевірку статистичної гіпотези про відмінність процентної частоти випадків хвороби між групами дослідження проводили за допомогою кутового фі-перетворення Р.Фішера [6]. Для з'ясування того, чи зміни показників у часі статистично незалежні (випадкові), чи вони підлягають тренду, була здійснена перевірка на наявність тренда двома способами: за допомогою серійного критерію та критерію інверсій за спеціальною методикою їх застосування [7]. При використанні серійного критерію як роздільну межу використовували медіану.

Результати дослідження та їх обговорення. За 1980-2000 рр. виконано 8423 розтини плодів-викиднів масою від 500 до 999 г, мертвонароджених, а також дітей віком до 14 років, серед яких у 1451 випадку виявлено ПВ, що становить 17,2%. ПВ у трупів чоло-

вічої статі зареєстровані у 805 випадках (55,5%), жіночої статі – 646 (44,5%); мешканців міста – 583 (40,2%), сільської місцевості – 868 (59,8%). ПВ виявлені у всіх вікових групах, проте переважну кількість їх становлять діти першого року життя – 991 (62,7%), на другому місці – мертвонароджені – 255 (17,5%), на третьому – плоди-викидні масою від 500 до 999 г – 179 (12,2%).

Як впливає з даних таблиці 1, найбільшу кількість аномалій становлять множинні ПВ, вади системи кровообігу та нервової системи. Серед вад, що відносяться до рубрики "Інші", крім множинних ПВ, траплялися вади шкіри, сиреномієлія, торакопагі.

Аналіз процентної частоти ПВ, проведений в динаміці по 5-річних інтервалах, показав, що в середньому відсоток ПВ становив: у 1980-1984 рр. – 16,2%, 1985-1989 рр. – 16,1%, 1990-1994 рр. – 20,8%, 1995-1999 рр. – 16,6%, у 2000 р. – 16,5%. Варто зазначити, що процент ПВ за період 1990-1994 рр. відповідно до критерію кутового фі-перетворення Р.Фішера дійсно є суттєво більшим ($p < 0,001$), ніж у інші 5-річні періоди. Аналіз частоти ПВ по окремих роках у графічному вигляді зображений на рисунку.

Якщо охопити весь період 1980-2000 рр., то згідно з серійним критерієм є тренд ($p < 0,05$) на зразок флуктуації кількості спостережень ПВ, але немає тренда процента ПВ, згідно з критерієм інверсій немає тренду ні кількості, ні процента ПВ ($p > 0,05$). Аналіз загальної кількості розтинів по роках вказує на те, що є тренд на зразок флуктуації, що, на нашу думку, пояснює наявність флуктуаційного тренда кількості ПВ. Візуальний

Таблиця 1

Вікова нозологічна структура природжених вад за період 1980-2000 рр.

№ п/п	Природжені вади (Q00-Q89)*	Плоди-викидні	Мертво-народжені	Діти 0-6 діб	Діти 7-28 діб	Діти 29 діб - 1 рік	Діти 1-2 років	Діти 3-14 років	Всього
1.	Нервова система (Q00-Q07)	74	81	16	31	60	14	17	293 (20,1%)
2.	Око, вухо, обличчя та шия (Q10-Q18)	1	-	-	-	-	-	-	1 (0,06%)
3.	Система кровообігу (Q20-Q28)	6	33	126	67	133	15	19	399 (27,5%)
4.	Органи дихання (Q30-Q34)	-	3	9	5	5	-	3	25 (1,8%)
5.	Щілина губи та піднебіння (Q35-Q37)	-	-	-	1	3	1	-	5 (0,3%)
6.	Органи травлення (Q38-Q45)	3	1	37	41	37	1	3	123 (8,4%)
7.	Статеві органи (Q50-Q56)	-	-	1	-	-	-	-	1 (0,06%)
8.	Сечова система (Q60-Q64)	16	10	2	4	17	-	7	56 (3,8%)
9.	Кістково-м'язова система (Q65-Q79)	14	19	30	5	5	-	-	73 (5,3%)
10.	Інші (Q80-Q89)	64	108	86	58	132	13	14	475 (32,7%)
	В тому числі:								
	Множинні вади (Q87)	59	104	83	53	123	13	13	448 (30,8%)
	Всього	178 (12,3%)	255 (17,5%)	307 (21,1%)	212 (14,7%)	392 (27,0%)	44 (3,0%)	63 (4,4%)	1451 (100%)

Примітка: * у дужках наведені коди рубрик згідно з міжнародною класифікацією хвороб X-го перегляду.

аналіз графічного зображення коливань процента ПВ дозволив припустити, що існує монотонний тренд у період з 1980 р. по 1994 р. Перевірка даної гіпотези показала, що згідно з критерієм інверсій в цей період спостерігається суттєве ($p < 0,05$) зростання частоти ПВ, а потім – її спад. Аналіз динаміки нозологічних форм ПВ виявив, що поступове зростання загального процента ПВ відбувалося в основному за рахунок множинних ПВ, вад системи кровообігу та нервової системи.

Відкриття при обласному медико-діагностичному центрі медико-генетичної консультації з прицільним ультразвуковим обстеженням жінок у термін 18-27 тижнів вагітності, а також всеохопне дослідження в

обласному дитячому патологоанатомічному бюро плодів-викиднів, мертвонароджених та померлих новонароджених призвело як до своєчасного встановлення діагнозу ПВ з наступним штучним перериванням вагітності і відповідним зниженням кількості аномалій в перинатальному періоді в 1,5-4 рази, так і виявлення помилок при порівнянні ультрасонографічних даних з даними патологоанатомічного дослідження. Цифрові дані, що ілюструють наведену тезу, наведені в таблиці 2.

Висновки. 1. Загальна частота природжених вад у Чернівецькій області за даними обласного дитячого патологоанатомічного бюро за період 1980-2000 рр. становить 17,2%. Частіше природжені вади виникають

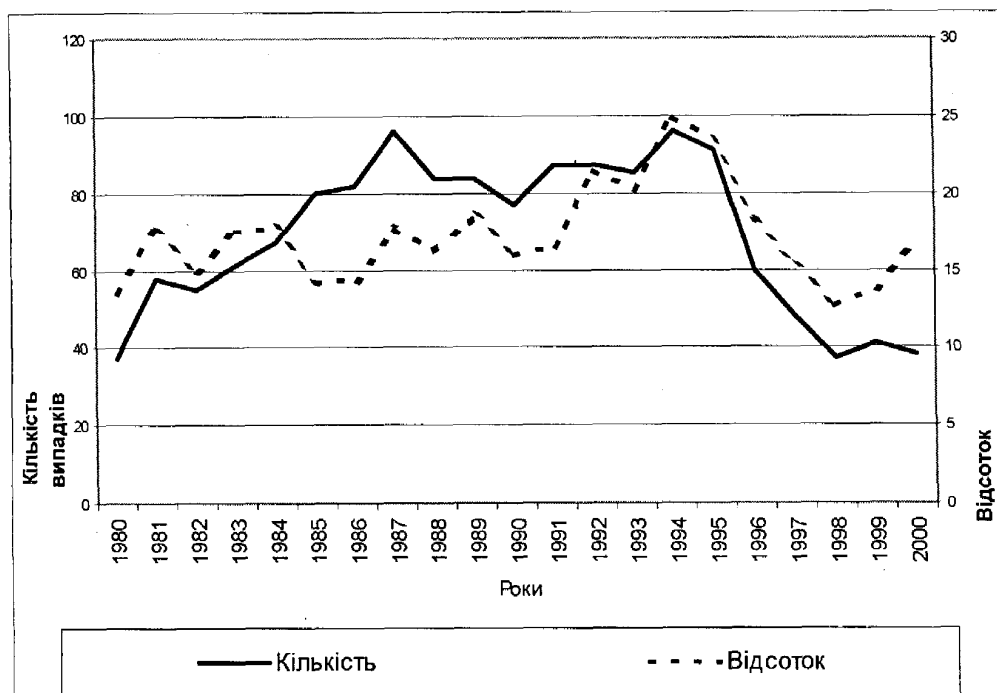

Рис. Графічне зображення динаміки частоти природжених вад.

Таблиця 2

**Кількість природжених вад по 5-річних періодах серед плодів-викиднів,
мертвонароджених та померлих новонароджених**

РОЗТИНИ	РОКИ				
	1980-1984	1985-1989	1990-1994	1995-1999	2000
Плоди-викидні	*	17	67	79	15
Мертвонароджені	70	100	66	17	2
Померлі новонароджені (0-6 діб)	59	91	90	60	8

Примітка: * у 1980-1984 рр. плоди-викидні не розгиналися.

в осіб чоловічої статі та мешканців села. 2. У нозологічній структурі переважають множинні природжені вади, вади системи кровообігу та нервової системи. 3. За період 1980-1994 рр. простежується поступове зростання ($p < 0,05$) загальної частоти природжених вад, особливо в 1990-1994 рр., з наступним її спадом. 4. Впровадження раннього переривання вагітності при ультразвуковому виявленні вад призвело не тільки до зменшення природжених вад серед мертвонароджених та

померлих новонароджених, але і загального зменшення цієї патології серед померлих дітей першого року життя.

Перспективи наукового пошуку. Перспектива досліджень пов'язана із подальшим моніторингом частоти різноманітних вад з урахуванням ультразвукових даних для з'ясування повної картини даної патології у буковинському регіоні з наступним всебічним аналізом причинно-наслідкових зв'язків.

Література

1. Болезни плода, новорожденного и ребенка. Нозология, диагностика, патологическая анатомия: Справочное пособие / Под ред. Е.Д.Черствого, Г.И.Кравцовой. – Минск: Высшая школа, 1999. – 477 с.
2. Запорожан В.Н., Напханюк В.К., Холодкова Е.Н. Эмбриология, тератология и основы репродукции человека. – Одесса: Одесский мед. ун-т, 2000. – 377 с.
3. Rubin E. Essential Pathology. – Philadelphia:

Lippincott Williams and Wilkins, 2001. – 786 p. 4. Воробйов О.О., Дудко Г.Є., Воробйова Ю.О. Особливості поширеності природжених вад плода в Чернівецькій області за 1992-1996 роки // Бук. мед. вісник. – 1999. – Т. 3, № 4. – С. 244-245. 5. Коваль Ю.І., Давиденко І.С. Частота випадків фіброеластозу ендокарда за даними протоколів розтинів Чернівецького обласного дитячого патологоанатомічного бюро (1981-2000 рр.) // Бук. мед. вісник. – 2001. – Т. 5, № 4. – С. 146-148. 6. Сергиенко В.И., Бондарева И.Б. Математическая статистика в клинических исследованиях. – М.: ГЭОТАР-МЕД, 2000. – 256 с. 7. Бендат Дж., Пирсол А. Прикладной анализ случайных данных: Пер. с англ. – М: Мир, 1989. – 540 с.

СТРУКТУРА ПРИРОДЖЕНИХ ВАД У ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ У 1980-2000 рр. (за даними обласного дитячого патологоанатомічного бюро)

І.С.Давиденко, Ю.І.Коваль, М.О.Соломатіна

Резюме. Проаналізовано 8423 протоколи розтинів обласного дитячого патологоанатомічного бюро за період 1980-2000 рр. Загальна частота природжених вад (ПВ) у Чернівецькій області становить 17,2%. Частіше ПВ трапляються в осіб чоловічої статі та мешканців села. У нозологічній структурі переважають множинні ПВ, вади системи кровообігу та нервової системи. За період з 1980 р. по 1994 р. зазначено поступове зростання загальної частоти ПВ, особливо у 1990-1994 рр., з наступним її спадом.

Ключові слова: природжені вади.

THE PATTERN OF CONGENITAL DEVELOPMENTAL ANOMALIES IN THE CHERNIVTSI REGION IN 1980 THROUGH 2000 (based on the findings of the Children's Pathoanatomical Office)

I.S.Davydenko, Yu.I.Koval, M.O.Solomatina

Abstract. The authors have analyzed 8423 protocols of autopsies of the Chernivtsi pathoanatomical office during the period from 1980 through 2000. The overall rate of congenital defects (CD) in the Chernivtsi region makes up 17,2 %. CDs occur more often in male persons and among rural inhabitants. Multiple CD defects of the blood circulation and nervous systems prevail in the nosologic pattern. A gradual growth of the overall CD rate was marked from 1980 till 1994, especially, from 1990 till 1994 with its subsequent decline.

Key words: congenital defects.

Bukovinian State Medical Academy (Chernivtsi),
Regional Children's Pathoanatomical Bureau (Chernivtsi)

Надійшла в редакцію 08.05.2003 р.